

**สถานการณ์การดำเนินงานด้านความปลอดภัย
และอาชีวอนามัยของประเทศไทย ปี 2558**

สถานการณ์การดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ของประเทศไทย ปี 2558

ISBN : 978 - 616 - 555 - 123 - 6

กสร. : 10/2558

สปร. : 001/2558

ผู้จัดพิมพ์ : สำนักความปลอดภัยแรงงาน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

พิมพ์ที่ : บจก. ฟินนาเคิล แอดเวอริโทจีอิง
15, 17 ซอยสวนผัก 10 ถนนสวนผัก แขวงคลองจั่น เขตคลองจั่น กรุงเทพฯ 10170
โทร. 0 2882 2997, 0 2411 1032

ครั้งที่พิมพ์ : 1 (เมษายน 2558)

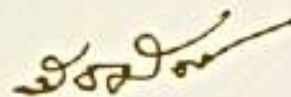
จำนวนพิมพ์ : 500

คำนำ

ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องนี้ และได้มีการประกาศนโยบาย “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” เป็นวาระแห่งชาติ อันมีเป้าหมายหลักเพื่อลดอัตราการประสบอันตราย และการเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานลง ทั้งนี้ ได้มีจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติด้านความปลอดภัยฯ ซึ่งได้มีการกำหนด ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการต่างๆ ที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน นายจ้าง และลูกจ้าง ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานทุกสาขาอาชีพที่ถือเป็นทรัพยากรอันมีค่าต่อการพัฒนาประเทศ สามารถทำงานได้อย่างปลอดภัย มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยสำนักความปลอดภัยแรงงาน ในฐานะหน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อน การดำเนินงานดังกล่าว จึงได้จัดทำหนังสือ “สถานการณ์การดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ของประเทศไทย ปี 2558” ซึ่งมีเนื้อหาสรุปข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับการประสบอันตรายจากการทำงาน นโยบาย และแผนงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย กลไกที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ กฎหมาย หน่วยงาน และบุคลากร ตลอดจนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญเพื่อพัฒนาความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผน กำหนดนโยบาย มาตรการ และทิศทางการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “สถานการณ์การดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย ปี 2558” เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐองค์กรภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถานประกอบการทุกประเภทรวมถึงนายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน พนักงานตรวจความปลอดภัย ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

(นายพิรพัฒน์ พรศิริเลิศกิจ)

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

31 มีนาคม 2558

สารบัญ

คำนำ	0
1. งานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	1
2. สถานการณ์และสถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน	4
3. นโยบายและแผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	9
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน	15
5. หน่วยงานมีบทบาทเกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	20
6. บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	27
7. โครงการ/กิจกรรมที่สำคัญด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	35
คณะผู้จัดทำ	38

1. งานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา นำมาซึ่งการเติบโตขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม โดยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี วิธีการทำงาน กระบวนการผลิต และวัตถุดิบหลากหลายที่มีคุณสมบัติเป็นอันตราย ส่งผลให้แรงงานมีแนวโน้มมากยิ่งขึ้นที่จะได้รับผลกระทบต่อสุขภาพหรือความปลอดภัยต่อชีวิต รวมถึงความเสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุจากการทำงาน ซึ่งทำให้เกิดการบาดเจ็บ เสียชีวิต ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ตลอดจนเกิดความสูญเสียเชิงเศรษฐกิจอื่นๆ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม งานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและความมั่นคงของแรงงานซึ่งถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization) ถือว่างานความปลอดภัยฯ เป็นหนึ่งในประเด็นหลักของการคุ้มครองดูแลแรงงานของแต่ละประเทศ โดยเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน จำเป็นที่ภาครัฐต้องมีการบริหารจัดการให้แรงงานทุกคนได้รับการคุ้มครองดูแลให้มีความปลอดภัยอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

งานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ครอบคลุมถึงการดูแล ป้องกัน ควบคุม การกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน วิศวกรรมความปลอดภัย ภาวะสุขภาพ เพื่อประกอบการวินิจฉัยอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน ทั้งนี้ คณะกรรมการร่วมระหว่างองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization; ILO) และองค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ได้ร่วมกันกำหนดขอบข่ายของงานความปลอดภัย และอาชีวอนามัยไว้ ประกอบด้วยงานสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. การส่งเสริม (Promotion) มุ่งเน้นการดูแล ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม
2. การป้องกัน (Prevention) เพื่อมิให้ผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรมหรือผิดปกติเนื่องจากสภาพ หรือสิ่งแวดล้อมการทำงานที่เป็นอันตราย
3. การคุ้มครอง (Protection) เป็นการดำเนินมาตรการเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน มิให้มีการทำงานที่เสี่ยงต่อการประสบอันตราย อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือการเกิดโรค
4. การจัดสภาพงาน (Placing) เพื่อให้มีสภาพและสิ่งแวดล้อมการทำงานให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับ ความต้องการทางร่างกายและจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน
5. การปรับงานและตัวผู้ปฏิบัติงาน (Adaptation) ให้มีความเหมาะสมกัน โดยคำนึงถึงพื้นฐานทางสรีรวิทยา และความสามารถของแต่ละบุคคล

ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง โดยหลายฝ่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรเอกชน และเครือข่ายแรงงาน ได้ร่วมกันผลักดันให้รัฐบาลเห็นความสำคัญในการดำเนินงานด้านนี้มากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามกรอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองแรงงาน โดยสรุปเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องและพัฒนาการของการดำเนินงานได้ดังนี้

- พ.ศ. 2507 เกิดเหตุการณ์คนงานเจ็บป่วยด้วยอาการพิษแมงกานีสที่มีระดับความรุนแรงต่างๆ รวม 41 ราย ณ โรงงานผลิตถ่านไฟฉายแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการทำให้เกิดความตื่นตัวถึงปัญหาด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย
- พ.ศ. 2509 เริ่มมีการบรรจุโครงการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514)
- พ.ศ. 2511 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานอาชีวอนามัยแห่งชาติขึ้น เพื่อการประสานงานกันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานประมง และสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นต้น
- พ.ศ. 2512 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยมหิดล) เปิดหลักสูตรด้านอาชีวอนามัยในระดับปริญญาตรีขึ้น โดยได้ผลิตบัณฑิตสำเร็จรุ่นแรกในปีการศึกษา 2513
- พ.ศ. 2515 มีการตั้ง “กองอาชีวอนามัย” ในสังกัดกรมส่งเสริมสาธารณสุข (ปัจจุบันคือ กรมอนามัย) กระทรวงสาธารณสุข
- พ.ศ. 2515 มีการประกาศใช้ “ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103” เป็นกฎหมายคุ้มครองความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยลูกจ้าง
- พ.ศ. 2517 กรมแรงงาน ได้จัดตั้ง “ฝ่ายความปลอดภัย” ขึ้น สังกัดกองคุ้มครองแรงงาน
- พ.ศ. 2519 กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศกำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยสำหรับลูกจ้าง โดยอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103
- พ.ศ. 2524 มีการแยก “ฝ่ายความปลอดภัย” และตั้งขึ้นเป็น “กองมาตรฐานแรงงาน” (กองภายใน) เพื่อกำกับ ดูแล บังคับใช้กฎหมาย
- พ.ศ. 2526 มีการจัดตั้ง “สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน” ขึ้น โดยความช่วยเหลือและร่วมมือจาก องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อเป็นหน่วยงานทางวิชาการและศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ

- พ.ศ. 2530 มีการออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงาน อีกรวม 17 ฉบับ
- พ.ศ. 2533 มีการยกระดับ “กองมาตรฐานแรงงาน” เป็น “กองตรวจความปลอดภัย”
- พ.ศ. 2536 เกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้โรงงานผลิตตุ๊กตาแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ทำให้มีผู้เสียชีวิต 188 ราย บาดเจ็บ 481 ราย ซึ่งถือเป็นเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยในการทำงานครั้งร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์
- พ.ศ. 2536 มีการสถาปนา “กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม” โดยมีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน
- พ.ศ. 2541 มีการตรา “พรบ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541” ขึ้นเพื่อใช้แทนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103
- พ.ศ. 2545 มีการจัดทำ “แผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2545-2549)” ขึ้น
- พ.ศ. 2550 รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ
- พ.ศ. 2552 มีการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยรวม “กองตรวจความปลอดภัย” และ “สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน” เป็น “สำนักความปลอดภัยแรงงาน” เพื่อให้การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยเป็นระบบ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน
- พ.ศ. 2554 มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554” เป็นกฎหมายหลักในการดูแลคุ้มครองความปลอดภัยแรงงานของประเทศ

2. สถานการณ์และสถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน

จากข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ สิ้นเดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 พบว่าประเทศไทยมีประชากร 65.12 ล้านคนเป็นผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 55.02 ล้านคน ในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 38.96 ล้านคนจำแนกเป็นผู้มีงานทำจำนวน 38.66 ล้านคน ซึ่งทำงานภาคเกษตรกรรมจำนวน 13.46 ล้านคน และทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (การผลิต ก่อสร้าง ขนส่ง ขายปลีก บริการ และธุรกิจอื่นๆ) จำนวน 25.20 ล้านคนผู้ว่างงาน 0.22 ล้านคน และผู้รอฤดูกาล 0.08 ล้านคน โดยมีอัตราว่างงานในช่วงดังกล่าว ร้อยละ 0.60 มีแรงงานนอกระบบ ทั้งที่ทำงานภาคเกษตร ภาคการค้าและบริการ ภาคการผลิต (รวมถึงกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและผู้ผลิตเพื่อขาย) จำนวน 22.1 ล้านคน ทั้งนี้ ในจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด เป็นผู้ขึ้นทะเบียนประกันตนกับสำนักงานประกันสังคม

กระทรวงแรงงาน จำนวนทั้งสิ้น 13.63 ล้านคน และจำนวนสถานประกอบกิจการทั้งสิ้น 422,748 แห่ง

เมื่อพิจารณาสถิติการประสบอันตรายจากการทำงานในปี 2557 (อ้างอิงข้อมูลซึ่งรายงานอย่างไม่เป็นทางการจากสำนักงานกองทุนเงินทดแทน) พบว่าลูกจ้างยังคงมีแนวโน้มการประสบอันตรายในอัตราที่สูง โดยในปีดังกล่าว มีจำนวนลูกจ้างในข่ายกองทุนเงินทดแทน 9.13 ล้านคน มีจำนวนการประสบอันตรายจากการทำงาน 100,392 ราย จำแนกตามความร้ายแรงได้ดังนี้

- หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	68,940	ราย
- หยุดงานเกิน 3 วัน	29,328	ราย
- สูญเสียอวัยวะบางส่วน	1,485	ราย
- ทูพพลภาพ	14	ราย
- เสียชีวิต	625	ราย

โดยมีการจ่ายเงินทดแทน (ไม่รวมกรณีที่การวินิจฉัยยังไม่สิ้นสุด ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2557) เป็นจำนวน 1,284.10 ล้านบาท

ทั้งนี้ ภาพรวมของการประสบอันตรายจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรง และจำนวนการจ่ายเงินทดแทนระหว่าง พ.ศ. 2545-2557 พบว่าจำนวนลูกจ้างในข่ายกองทุนเงินทดแทน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่จำนวนการประสบอันตรายจากการทำงาน รวมทุกกรณี เฉพาะกรณีร้ายแรงกรณีหยุดงานเกิน 3 วัน และกรณีหยุดงานไม่เกิน 3 วัน มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนกรณีเสียชีวิตกรณีทูพพลภาพ และกรณีสูญเสียอวัยวะ มีจำนวนรายที่ค่อนข้างคงรูปแบบ และมีจำนวนเพิ่มขึ้นในบางปีสรุปข้อมูลสถิติได้ดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 สถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน พ.ศ. 2545 - 2557
จำแนกตามความรุนแรงและเงินทดแทน

ปี	จำนวนที่วินิจฉัย (คน)										อัตราการประสบอันตราย					เงินทดแทนที่จ่าย (ล้านบาท)
	จำนวนลูกจ้าง (คน)	เสียชีวิต (1)	ทุพพลภาพ (2)	สูญเสียอวัยวะ (3)	หยุดงานเกิน 3 วัน (4)	หยุดงานเกิน 3 วัน (5)	รวมทุกกรณี (1-5)	*กรณีรุนแรง (1-4)	*กรณีรุนแรง (1-5)	**รวมทุกกรณี (1-4)	***กรณีเสียชีวิต (1)					
2545	6,541,105	650	14	3,424	49,012	137,879	190,979	53,100	29.20	8.12	9.94	1,220.14				
2546	7,033,907	787	17	3,821	52,364	153,684	210,673	56,989	29.95	8.10	11.19	1,480.36				
2547	7,386,825	861	23	3,775	52,893	157,982	215,534	57,552	29.18	7.79	11.66	1,490.19				
2548	7,720,747	1,444	19	3,425	53,641	155,706	214,235	58,529	27.75	7.58	18.70	1,638.37				
2549	7,992,025	808	21	3,413	51,901	148,114	204,257	56,143	25.56	7.02	10.11	1,684.23				
2550	8,178,180	741	16	3,259	50,525	144,111	198,652	54,541	24.29	6.67	9.06	1,734.90				
2551	8,135,606	613	15	3,096	45,719	127,059	176,502	49,443	21.70	6.08	7.53	1,688.35				
2552	7,939,923	597	8	2,383	39,850	106,598	149,436	42,838	18.82	5.39	7.52	1,569.19				
2553	8,177,618	619	11	2,149	39,919	103,813	146,511	42,698	17.92	5.22	7.57	1,592.63				
2554	8,222,960	551	4	1,630	35,709	91,699	129,632	37,933	15.76	4.61	6.70	1,616.57				
2555	8,575,398	717	20	1,818	36,165	93,106	131,826	38,720	15.37	4.52	8.36	1,726.58				
2556	8,901,624	635	28	3,036	31,419	76,776	111,894	35,188	12.57	3.95	7.13	1,743.16				
2557	9,132,752	625	14	1,485	29,329	68,939	100,392	31,453	10.99	3.44	6.84	1,284.10				

* ไขว้รายการที่หยุดงานไม่เกิน 3 วัน ** อัตราต่อจำนวนลูกจ้าง 1,000 คน *** อัตราต่อจำนวนลูกจ้าง 100,000 คน

แผนภาพที่ 2-1

แนวโน้มอัตราการประสบอันตรายจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรง และการจ่ายเงินทดแทน พ.ศ. 2545 – 2557

จากแผนภาพที่ 2-1 ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบและแนวโน้มของอัตราการประสบอันตรายจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรงและจำนวนการจ่ายเงินทดแทน ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2557 พบว่าอัตราการประสบอันตรายจากการทำงานต่อลูกจ้าง 1,000 คน ทั้งกรณีร้ายแรงและรวมทุกกรณีมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน ส่วนอัตราการประสบอันตรายจากการทำงานต่อลูกจ้าง 100,000 คน กรณีเสียชีวิตพบว่ามีแนวโน้มลดลงหลังปี พ.ศ. 2548 แต่กลับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะในปี พ.ศ. 2555 หลังจากนั้นจึงมีแนวโน้มลดลงอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของจำนวนการจ่ายเงินทดแทน พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในภาพรวม ถึงแม้ว่าในส่วนของปี พ.ศ. 2557 จะลดลง แต่ข้อมูลมีการประมวลผลถึง ณ สิ้นเดือนธันวาคม ซึ่งการวินิจฉัยและการจ่ายเงินทดแทนยังไม่สิ้นสุด จึงคาดว่าจำนวนการจ่ายเงินทดแทนที่แท้จริงสำหรับการประสบอันตรายที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 จะเพิ่มขึ้นจากยอดที่ได้รับรายงานอีกมาก

อนึ่ง อัตราการประสบอันตรายจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรงกรณีต่างๆ ในช่วงต้นถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของประเทศไทย โดยใช้เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ตลอดจนอาจใช้เทียบเคียงกับข้อมูลของประเทศอื่นๆ เพื่อประเมินสถานะของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ อีกด้วย

สถิติการประสบอันตรายจากการทำงาน ปี 2557 (ข้อมูลไม่เป็นทางการ) จำแนกตามปัจจัย
อื่นๆ ที่สำคัญ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2-2 การประสบอันตรายจากการทำงาน จำแนกตามขนาดสถานประกอบการ / จำนวนลูกจ้าง

ขนาดสถาน ประกอบการ (จำนวนลูกจ้าง)	จำนวนที่วินิจฉัย (คน)					รวมทุกกรณี
	เสียชีวิต	ทุพพล ภาพ	สูญเสีย อวัยวะ	หยุดงาน เกิน 3 วัน	หยุดงาน ไม่เกิน 3 วัน	
1 - 10	116	3	208	4,165	7,623	12,115
11 - 20	65	2	102	2,430	4,687	7,286
21 - 50	110	1	211	4,083	8,390	12,795
51 - 100	76	2	142	3,131	6,908	10,259
101 - 200	52	2	207	3,309	7,773	11,343
201 - 500	63	1	236	4,464	10,999	15,763
501 - 1,000	47	2	164	2,707	7,106	10,026
1,000 ขึ้นไป	96	1	215	5,039	15,454	20,805
รวมทั้งหมด	625	14	1,485	29,328	68,940	100,392

ตารางที่ 2-4 สาเหตุของการประสบอันตรายจากการทำงาน สูงสุด 7 อันดับแรก (รวมทุกกรณี)

สาเหตุ	จำนวนที่วินิจฉัย (คน)					รวมทุกกรณี
	เสียชีวิต	ทุพพล ภาพ	สูญเสีย อวัยวะ	หยุดงาน เกิน 3 วัน	หยุดงาน ไม่เกิน 3 วัน	
- สสำรวจ ทำเหมืองแร่	5	0	9	173	227	414
- ผลิตอาหาร เครื่องดื่ม	43	1	139	2,688	5,783	8,654
- ผลิตสิ่งทอ เครื่องแต่งกาย	10	0	89	1,266	2,742	4,107
- ป่าไม้ แปรรูปไม้	5	1	82	1,302	1,721	3,111
- ผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์	10	0	42	876	1,529	2,457
- เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์เคมี	27	0	209	2,581	5,753	8,570
- ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	21	0	48	877	1,561	2,507
- ผลิตโลหะขั้นมูลฐาน	8	0	115	1,349	3,663	5,135
- ผลิตภัณฑ์จากโลหะ	30	2	345	4,465	12,127	16,969
- ผลิต ซ่อมยานพาหนะ	11	0	112	1,547	5,357	7,027
- อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	0	0	15	266	782	1,063
- สาธารณูปโภค	14	0	5	159	200	378
- ก่อสร้าง ติดตั้งเครื่องจักร	104	4	69	4,459	7,004	9,640
- ขนส่ง คมนาคม คลังสินค้า	119	2	38	1,378	2,200	3,737
- การค้า	107	2	115	4,081	8,865	13,170
- กิจกรรมอื่นๆ	111	2	53	3,858	9,425	13,449
รวมทั้งหมด	625	14	1,485	29,328	68,940	100,392

ตารางที่ 2-4 สาเหตุของการประสบอันตรายจากการทำงาน สูงสุด 7 อันดับแรก (รวมทุกกรณี)

สาเหตุ	จำนวนที่วินิจฉัย (คน)					รวมทุกกรณี
	เสียชีวิต	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	
- วัตถุตัด/บาด/พินแทง	1	0	308	6,520	17,095	23,924
- ถูกกระแทก/ชน	26	1	244	4,573	11,157	16,001
- วัตถุพังทลาย/หล่นทับ	39	3	324	5,337	7,953	13,856
- วัตถุ/สารเคมีกระเด็นเข้าตา	0	0	12	763	12,835	13,610
- วัตถุสิ่งของหนีบ/ตึง	9	0	486	3,329	3,940	7,764
- ตกจากที่สูง	99	3	25	2,646	2,883	5,656
- หกล้ม สิ้นล้ม	5	0	21	1,677	3,193	4,896

ตารางที่ 2-5 การเกิดโรคจากการทำงาน หรือเกิดขึ้นตามลักษณะสภาพของงาน (ที่ได้รับการวินิจฉัย)

โรคจากการทำงาน หรือเกิดขึ้นตามลักษณะสภาพของงาน	จำนวนที่วินิจฉัย (คน)					รวมทุกกรณี
	เสียชีวิต	ทุพพลภาพ	สูญเสียอวัยวะ	หยุดงานเกิน 3 วัน	หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	
- โรคจากสารเคมี	0	0	0	0	14	14
- โรคจากสาเหตุทางกายภาพ	0	0	3	1	9	13
- โรคจากสาเหตุทางชีวภาพ	0	0	0	0	0	0
- โรคระบบทางเดินหายใจ	0	0	2	0	5	7
- โรคผิวหนัง	0	0	1	8	88	97
- โรคกล้ามเนื้อและกระดูก	0	0	0	138	415	553
- โรคกระเพาะ	0	0	0	0	0	0
- โรคอื่นๆ ซึ่งพิสูจน์ได้	0	0	0	0	2	2

ตารางที่ 2-5 การเกิดโรคจากการทำงาน หรือเกิดขึ้นตามลักษณะสภาพของงาน (ที่ได้รับการวินิจฉัย)

ลำดับ	จังหวัด	รวมทุกกรณี (ราย)	ลำดับ	จังหวัด	กรณีเสียชีวิต (ราย)
1	กรุงเทพมหานคร	28,645	1	กรุงเทพมหานคร	170
2	สมุทรปราการ	15,385	2	สมุทรปราการ	38
3	ชลบุรี	6,552	3	ชลบุรี	30
4	สมุทรสาคร	6,106	4	ปทุมธานี	25
5	ปทุมธานี	4,274	5	นครปฐม สระบุรี	22
6	ระยอง	3,837	6	นครราชสีมา	21
7	นนทบุรี	3,031	7	สมุทรสาคร	16
8	อยุธยา	2,977	8	นนทบุรี เชียงใหม่ กูเก็ด	14
9	ฉะเชิงเทรา	2,923	9	อยุธยา ขอนแก่น สงขลา	13
10	นครปฐม	2,553	10	ระยอง	11

นอกจากนี้ ยังพบว่าถูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 30-34 ปี, 25-29 ปี และ 20-24 ปี ตามลำดับ

3. นโยบายและแผนงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ประเทศไทยมีการดำเนินนโยบายและแผนงานระดับชาติด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สรุปได้ดังนี้

3.1 นโยบายรัฐบาล

เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2550 คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้ประกาศนโยบาย “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” เป็นระเบียบวาระแห่งชาติตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ ด้วยเล็งเห็นว่าแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำพาเศรษฐกิจของประเทศสู่การก้าวเดินได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง ภายในปี พ.ศ. 2559 โดยมีเจตนารมณ์ให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการช่วยขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 7 ประการคือ

- 1) แรงงานมีหลักประกันความมั่นคงในการทำงานภายใต้แผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) แรงงานทุกภาคส่วนทำงานในสภาพแวดล้อมที่ได้มาตรฐานความปลอดภัย
- 3) แรงงานมีจิตสำนึกและองค์ความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) แรงงานมีอัตราการประสบอันตรายจากการทำงานลดลง
- 5) แรงงานสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และ สภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 6) แรงงานได้รับการเฝ้าระวังด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานอย่างเป็นระบบ
- 7) แรงงานมีวัฒนธรรมความปลอดภัยในการทำงาน

คณะรัฐมนตรีหลายชุดที่ผ่านมา ได้มีการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วยนโยบายแรงงานที่มุ่งเน้นการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย โดยมีเนื้อหาครอบคลุมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนดูแลหลักประกันความมั่นคงในการทำงานแก่ผู้ใช้แรงงาน

3.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” และมีการกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ ในด้านแรงงาน ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นส่งเสริมการใช้สิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานในสถานประกอบการ โดยเฉพาะในด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย ชั่วโมงการทำงาน การไม่เลือกปฏิบัติ ควบคู่กับการเปิดโอกาสการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ สตรี และคนพิการได้ตามศักยภาพมากขึ้น มีการร่วมมือระดับภูมิภาค เพื่อการพัฒนาทักษะและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี และผู้พิการ การมีระบบค่าจ้างและสวัสดิการแรงงานที่เป็นธรรม การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา การฝึกอบรมและการฝึกอบรมซ้ำของแรงงานรวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมด้านแรงงานและการบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิผล เพื่อคุ้มครองแรงงานบนหลักสิทธิพื้นฐานและการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน

3.3 แผนแม่บทด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มาแล้ว 3 ฉบับ โดยแผนแม่บทด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับแรก (พ.ศ. 2545-2549) ประกอบด้วยแผนงานหลัก 9 แผนงาน คือ การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน การบังคับใช้กฎหมาย โครงสร้างการบริหารความปลอดภัยฯ การขยายงานคุ้มครองด้านความปลอดภัยฯ การพัฒนาบุคลากร ระบบสารสนเทศความปลอดภัยฯ งานวิจัยและพัฒนา การควบคุมป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน และการรณรงค์ส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ต่อมาแผนแม่บทด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดประเด็นเป็น 5 ยุทธศาสตร์ 33 โครงการ โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน การยกระดับการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในองค์กรรวม การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ การกระตุ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านความปลอดภัยฯ ทุกภาคส่วน การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านความปลอดภัย และระบบการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อการพัฒนาทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ในปี 2554 ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ฉบับที่ 3 สำหรับใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยฯ ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2559 โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทฯ ฉบับนี้แล้ว

แนวคิดและหลักการของแผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานแห่งชาติ (พ.ศ. 2555–2559) ฉบับนี้ กำหนดกรอบเวลาให้เป็นแผนระยะกลาง 5 ปี มีการทบทวนแผนปฏิบัติการทุกปี สาระสำคัญของแผนแม่บทความปลอดภัยฯ ฉบับใหม่นี้ มีความคาดหวังที่จะไปถึงจุดหมายหรือวิสัยทัศน์ คือ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” โดยมีพันธกิจได้แก่

- 1) กำหนดและพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) กำกับ ควบคุม และดูแล ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ดำเนินงานไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างการคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เป้าประสงค์

- 1) นายจ้าง ลูกจ้าง รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติตามมาตรฐานกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) มีมาตรฐาน กฎหมายที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กลยุทธ์

- 1) การพัฒนามาตรฐาน/กฎหมายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
- 2) การกำกับดูแล และพัฒนาระบบตรวจด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- 3) การศึกษา วิจัย และสร้างเสริมนวัตกรรมความคิดเพื่อการพัฒนาทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) การส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการมีระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เป้าประสงค์

เครือข่ายมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

- 1) การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานครอบคลุมทุกภาคส่วน
- 2) การพัฒนาและเสริมสร้างเครือข่ายด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความเข้มแข็ง
- 3) การประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการองค์ความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เป้าประสงค์

- 1) มีระบบการจัดการองค์ความรู้ครอบคลุมทั้งกลุ่มบุคคล องค์กร และหน่วยงานทุกระดับ
- 2) มีองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยฯ สำหรับทุกระดับ
- 3) ประชากรทุกกลุ่มเข้าถึงองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยฯ

กลยุทธ์

- 1) การสร้างและพัฒนาระบบองค์ความรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ครอบคลุมทุกภาคส่วน (นักเรียน นักศึกษาในแต่ระดับของการศึกษา แรงงานในสถานประกอบการ หน่วยงานในระบบ ฯลฯ)
- 2) การส่งเสริมความรู้ และพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์กับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ
- 4) การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

เป้าประสงค์

มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ และการให้บริการด้านความปลอดภัยฯ ที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

- 1) การสร้าง พัฒนา และบูรณาการฐานข้อมูลด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและการเชื่อมโยง
- 2) การสร้างและพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3) การส่งเสริมและพัฒนาการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) การสื่อสารโดยใช้สารสนเทศสนับสนุนการประชาสัมพันธ์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากลไกการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

มีนโยบาย โครงสร้างการบริหาร แผนงาน มาตรการ กระบวนการ รูปแบบ เครื่องมือ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการพัฒนา ในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

- 1) การพัฒนากลไกการขับเคลื่อน และการบูรณาการงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีบทบาทร่วมในการบริหารจัดการงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 3) พัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์เชิงรุกด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีเอกภาพ

การติดตามผลการดำเนินงาน การประเมินผล และการทบทวนแผน จะมีการประสานงานและรวบรวมผลการดำเนินการปีละ 2 ครั้ง และทบทวนแผนงานโครงการปีละ 1 ครั้ง โดยคณะกรรมการ/คณะทำงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือคณะกรรมการบริหารระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” สำหรับแผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานฉบับนี้ นับเป็นแผนแม่บทด้านความปลอดภัยฯ ฉบับแรกที่เป็นฉบับแห่งชาติ ซึ่งเกิดจากการบูรณาการแผนแม่บทความปลอดภัยฯ ของกระทรวงแรงงาน กับแผนปฏิบัติการตามระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” ทั้งนี้ กลไกการกำหนดยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนแผนงาน และการติดตามประเมินผล จะเกิดขึ้นจากการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการบริหารระเบียบวาระแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว่า 20 หน่วยงาน เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ขณะนี้สำนักความปลอดภัยแรงงาน โดยกลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยแรงงาน อยู่ระหว่างการขับเคลื่อนเตรียมการร่างแผนแม่บทความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

3.4 มาตรฐานและข้อกำหนดระหว่างประเทศ

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization; ILO) ได้มีมาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งประกาศเป็นตราสารรูปแบบต่างๆ ซึ่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐสมาชิก อยู่ระหว่างการศึกษาคความพร้อมและเตรียมการเพื่อให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาฉบับที่ 187 ว่าด้วยกรอบเชิงส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ค.ศ. 2006 (พ.ศ. 2549) (ILO Convention 187 - Promotional Framework for Occupational Safety and Health Convention, 2006)

อนุสัญญาฉบับนี้ จัดเป็นมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศฉบับพื้นฐานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ซึ่งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ยกร่างขึ้นเพื่อให้เป็นกรอบแนวทางสำหรับการบริหารจัดการและดำเนินงานความปลอดภัยฯ ระดับชาติ มุ่งเน้นเกี่ยวกับการจัดให้มีองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการสร้างเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัยได้แก่ การมีนโยบายระดับชาติ ระบบการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการระดับชาติด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย อันถือเป็นส่วนหนึ่งของวาระงานที่มีคุณค่า (Decent Work) ของ ILO ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ประเทศไทยได้เริ่มประกาศใช้กฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เมื่อปี พ.ศ. 2515 โดยเป็นบทบัญญัติภายใต้ "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน" ซึ่งภายหลังได้มีการออกประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยความปลอดภัยในการทำงานในเรื่องต่างๆ หลายฉบับ โดยอาศัยอำนาจตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ต่อมาได้มีการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541" ซึ่งมีเนื้อหาหมวดที่ 8 ว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน" อันมีบทบัญญัติเฉพาะที่ได้ถูกพัฒนาขึ้น อีกทั้งได้มีการออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัยฯ หลายฉบับ อย่างไรก็ตาม ก้าวสำคัญของการพัฒนากฎหมายความปลอดภัยฯ คือการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554" ซึ่งปัจจุบันถือได้ว่าเป็นกฎหมายหลักด้านความปลอดภัยฯ ของประเทศ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2554

กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สรุปจำแนกตามหน่วยงานที่บริหารกฎหมายได้ดังนี้

4.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งบริหารโดย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

4.1.1 พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

พระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ พ.ศ. 2554 มีสาระสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 กำหนดหน้าที่ของนายจ้างในการจัดให้มีสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะแก่ลูกจ้าง โดยนายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว

หมวด 2 กำหนดให้มีการบริหารจัดการและดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นไปตามมาตรฐานในสถานประกอบกิจการ และกำหนดให้ลูกจ้างมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามมาตรฐานดังกล่าว

หมวด 3 กำหนดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายรัฐ ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละ 8 คน และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 5 คน รวมเป็น 29 คน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน หรือมาตรการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ตลอดจนเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการให้ความเห็นแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

หมวด 4 กำหนดให้นายจ้างดำเนินการประเมินอันตราย และศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีผลต่อลูกจ้าง รวมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน และแผนการควบคุมดูแลลูกจ้างและสถานประกอบการ โดยกำหนดให้ส่งผลการประเมินอันตราย ผลการศึกษาผลกระทบ แผนการดำเนินงาน และแผนการควบคุมดังกล่าว ให้กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงานด้วย

หมวด 5 กำหนดอำนาจของพนักงานตรวจความปลอดภัยในการเข้าไปตรวจสอบหรือบันทึกภาพและเสียงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งสอบถามข้อเท็จจริง หรือสอบสวน และสั่งการให้หยุดการกระทำที่ฝ่าฝืนแก้ไข ปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสม

หมวด 6 กำหนดให้จัดตั้งกองทุนความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งบริหารโดยคณะกรรมการบริหารกองทุนความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายรัฐ ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายละ 5 คน รวมเป็น 15 คน โดยเงินกองทุนประกอบด้วย เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินค่าปรับ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และผลประโยชน์หรือดอกผลที่เกิดจากเงินของกองทุน ซึ่งเงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อการรณรงค์ส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และให้นายจ้างกู้ยืมเพื่อแก้ไขสภาพความไม่ปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและโรค อันเนื่องมาจากการทำงาน

หมวด 7 กำหนดให้มีสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีหน้าที่ในการส่งเสริม แก้ไขปัญหา พัฒนาและสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งการดำเนินการและการศึกษาวิจัยด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

หมวด 8 กำหนดโทษนายจ้างผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายความปลอดภัยฯ ทั้งนี้ บทกำหนดโทษสูงสุดคือ ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกินแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทเฉพาะกาลบัญญัติไว้ว่า "ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎกระทรวงที่ออกตามความในหมวด 8 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

ดังนั้น ณ ปัจจุบัน (มีนาคม 2558) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จึงมีกฎกระทรวงที่ใช้บทเฉพาะกาลประกอบ และกฎกระทรวงที่ประกาศใหม่หลังพระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ พ.ศ. 2554 มีผลบังคับใช้ ดังต่อไปนี้

- (1) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในที่อับอากาศ พ.ศ. 2547
- (2) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับรังสีชนิดก่อกัมมันตภาพรังสี พ.ศ. 2547

(3) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบสภาพของลูกจ้างและส่งผลการตรวจแก่พนักงานตรวจแรงงาน พ.ศ. 2547

(4) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานประตักน้ำ พ.ศ. 2548

(5) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2549

(6) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549

(7) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2551

(8) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักร บันจัน และหม้อน้ำ พ.ศ. 2552

(9) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

(10) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555

(11) กฎกระทรวงการเป็นหน่วยงานฝึกอบรมระดับเพลิงขั้นต้นและการเป็นหน่วยงานฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ พ.ศ. 2556

(12) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย พ.ศ. 2556

(13) กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้า พ.ศ. 2558

ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ รวมถึงประเด็นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทั้งนี้ กฎหมายความปลอดภัยฯ ที่ใช้ทเฉพาะกาลประกอบ จะมีการทบทวนและปรับปรุงใหม่ตามความจำเป็น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ ยกระดับประสิทธิภาพ รวมถึงมีการขยายขอบเขตของการบังคับใช้ให้ครอบคลุมแรงงานทุกภาคส่วน โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ เช่น แรงงานภาคเกษตร และผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น

4.1.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

เนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ พ.ศ. 2554 มีผลทำให้กฎหมายลำดับรองบางฉบับถูกยกเลิกโดยปริยาย หรือไม่สามารถใช้บังคับได้เนื่องจากกฎหมายลำดับรองนั้นยังไม่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่พระราชบัญญัติความปลอดภัยฯ มีผลใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม ตามบทเฉพาะกาลมาตรา 74 กำหนดว่า “ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎกระทรวงที่ออกตามความในหมวด 8 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาบังคับใช้โดยอนุโลม” ทำให้กฎกระทรวงลำดับที่ (1) – (9) ในข้อ 4.1.1 ที่ออกภายใต้หมวด 8 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ยังมีผลใช้บังคับต่อไป

นอกจากกฎหมายที่ได้กล่าวข้างต้น ยังมีกฎหมายที่มีเนื้อหาหรือบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่ออกตามพระราชบัญญัติอื่น ดังนี้

1. พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2543

- ประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2549

2. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553

3. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

- กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2541) กำหนดประเภทของงานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง
- กฎกระทรวงฉบับที่ 6 (พ.ศ.2541) กำหนดประเภทของงานที่ห้ามมิให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทำ
- กฎกระทรวงฉบับที่ 11 (พ.ศ.2541) กำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานในงานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล
- กฎกระทรวงกำหนดอัตราน้ำหนักรถบรรทุกให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานได้ พ.ศ. 2547
- กฎกระทรวงว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานในสถานเกษตรกรรม พ.ศ. 2547
- กฎกระทรวงว่าด้วยการจัดสวัสดิการในสถานประกอบกิจการ พ.ศ. 2548

4.2 กฎหมายที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งบริหารโดยสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

ในส่วนของกระทรวงแรงงาน นอกจากกฎหมายที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ภายใต้การบริหารโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งบริหารโดยสำนักงานประกันสังคม ดังนี้

4.2.1 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537

4.2.2 ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง กำหนดชนิดของโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงานหรือเนื่องจากการทำงาน พ.ศ.2550

4.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงานที่บริหารโดยหน่วยงานอื่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน นอกจากบริหารโดยหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงแรงงาน คือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคมแล้ว ยังมีกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องซึ่งบริหารโดยกระทรวงอื่นดังนี้

4.3.1 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 บริหารโดยกระทรวงอุตสาหกรรม

4.3.2 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 บริหารโดยกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกระทรวงคมนาคม กระทรวงกลาโหม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.3.3 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550บริหารโดยกระทรวงสาธารณสุข

4.3.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 บริหารโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3.5 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2550 บริหารโดยกระทรวงมหาดไทย

4.3.6 พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. 2504 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2508 บริหารโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4.3.7 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 บริหารโดยกระทรวงมหาดไทย

4.3.8 กฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

5. หน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

5.1 หน่วยงานภาครัฐ

ปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ประกอบด้วย 3 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม

5.1.1 กระทรวงแรงงาน

เป็นองค์การหลักที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการคุ้มครองดูแลด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของแรงงานทั่วประเทศ โดยมีการประกาศและบังคับใช้กฎหมายหรือมาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และตรวจตราให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานดังกล่าว ตลอดจนส่งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยและอาชีวอนามัย รวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟูดูแลผู้ใช้แรงงานที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย คือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม

■ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการและส่งเสริมให้มีความปลอดภัยและอาชีวอนามัย รวมทั้งศึกษา วิจัย เสริมสร้างและพัฒนาสภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน หน่วยงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานความปลอดภัยและอาชีวอนามัยโดยตรง คือ สำนักความปลอดภัยแรงงาน ซึ่งจัดตั้งขึ้นจากการปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการและอำนาจหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานใหม่ โดยการรวม 2 หน่วยงานเดิมในสังกัด คือ กองตรวจความปลอดภัย และสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน จัดตั้งเป็นสำนักความปลอดภัยแรงงาน เพื่อให้การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เพิ่มความคล่องตัวในการให้บริการ โดยกระจายภารกิจลงสู่ศูนย์ความปลอดภัยแรงงานเขต 12 แห่งทั่วประเทศ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และเพื่อรองรับการเป็นเจ้าภาพหลักที่จะขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ โดยการจัดตั้งสำนักความปลอดภัยแรงงานนี้ ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2552

สำนักความปลอดภัยแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดและพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 2) ควบคุมดูแลนายจ้างและลูกจ้าง รวมทั้งบุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

- 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาต การขึ้นทะเบียน และกำกับดูแลมาตรฐานการให้บริการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 4) พัฒนาระบบการคุ้มครองความปลอดภัยแรงงาน มาตรการ และวิธีปฏิบัติด้านการตรวจความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 5) พัฒนาระบบสารสนเทศความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม และพัฒนาเกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 7) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน
- 8) ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

โดยมีศูนย์ความปลอดภัยในการทำงานเขต จำนวน 12 แห่ง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการรวมถึงให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการนอกจากนี้ ยังมีสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด 76 แห่ง ที่มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยฯ ในระดับจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 1-10 ดูแลรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยฯ ในเขตกรุงเทพมหานคร

■ สำนักงานประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคม เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เพื่อให้ประเทศไทยมีการประกันสังคมอย่างเต็มรูปแบบ โดยลูกจ้างจะได้รับความคุ้มครอง ทั้งในเรื่องการประสบอันตราย เจ็บป่วย ทูพพลภาพ และตาย ที่มีไข้มีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงาน รวมไปถึงการคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และการว่างงาน

ในส่วนของการคุ้มครองลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องมาจากการทำงาน ได้มีการจัดตั้งกองทุนเงินทดแทน ตั้งแต่ปี 2517 ให้ความคุ้มครองสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 20 คนขึ้นไป เฉพาะกรุงเทพมหานคร ต่อมาในปี 2519 ได้เริ่มขยายงานออกไปยังส่วนภูมิภาคจนครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศในปี 2531 ต่อมาได้มีการโอนกองทุนเงินทดแทนมาสังกัดสำนักงานประกันสังคม ในปี 2533 ต่อมาเมื่อในปี 2536 สำนักงานประกันสังคมได้ขยายความคุ้มครองไปยังสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป และในปี 2545 ได้ขยายความคุ้มครองไปยังสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป

ปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้ง สำนักงานกองทุนเงินทดแทน ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานภายในภายใต้สำนักงานประกันสังคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการกำหนดอัตราเงินสมทบหลัก กำหนดอัตราเงินสมทบตามค่าประสบการณ์ การอุทธรณ์เงินสมทบและเงินทดแทนของนายจ้างและลูกจ้าง การพัฒนาระบบงานของกองทุนเงินทดแทน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของลูกจ้าง นายจ้าง และผู้มีสิทธิ ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับเรื่องอุทธรณ์ เป็นหน่วยงานกลางในการประสานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน การบริหารและควบคุมการใช้จ่ายเงินบริหารจัดการกองทุนเงินทดแทนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาส่งเสริม การฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ส่งเสริมหรือป้องกันเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537

5.1.2 กระทรวงสาธารณสุข

เป็นองค์กรที่มีบทบาทและความรับผิดชอบในการให้บริการอาชีวอนามัย ซึ่งครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันและควบคุมปัจจัยที่มีผลต่อการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากการทำงาน การรักษาพยาบาล โดยผ่านระบบบริการ สาธารณสุขในทุกระดับ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานอาชีวอนามัย คือสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม มีบทบาทหน้าที่โดยสรุปดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และการควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
- 2) กำหนดและพัฒนามาตรฐานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และรูปแบบการดำเนินงาน เฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
- 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน และการควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน
- 4) ประสานและสนับสนุนการพัฒนา ระบบ กลไก และเครือข่ายการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
- 5) ประสานและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการตรวจ วินิจฉัย และการรักษาโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม
- 6) ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.1.3 กระทรวงอุตสาหกรรม

มีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตตั้งโรงงานและประกอบกิจการโรงงาน ออกกฎหมายเกี่ยวกับโรงงาน ตรวจสอบโรงงานเพื่อดูการปฏิบัติตามกฎหมายและเพื่อการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือกรมโรงงานอุตสาหกรรม

กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงงาน โดยมีอำนาจในการออกและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน หน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัยและสำนักควบคุมวัตถุอันตราย รวมถึงสำนักโรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา

สำนักเทคโนโลยีความปลอดภัย เป็นหน่วยงานวิชาการ มีบทบาทหน้าที่โดยสรุปดังนี้

- 1) ศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อพัฒนางานด้านความปลอดภัยโรงงาน
- 2) กำหนดนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยโรงงาน

- 3) ส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีเพื่อบริหารความปลอดภัยในโรงงาน
- 4) ตรวจสอบโรงงานที่มีความเสี่ยงภัยสูง หรือที่จะต้องใช้ความชำนาญพิเศษเฉพาะด้าน
- 5) ป้องกันประสานการระงับภัยจากโรงงานและวัตถุอันตราย
- 6) กำกับดูแลเอกชนที่ได้รับการรับรองฐานะ ซึ่งดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงงาน
- 7) จัดทำคู่มือ เอกสารวิชาการเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงงาน เพื่อเผยแพร่สู่การปฏิบัติ
- 8) ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักควบคุมวัตถุอันตราย มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและการใช้สารระเหย การกำหนดและจัดทำหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันอันตรายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากเคมีภัณฑ์ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่ในฐานะหน่วยงานกลางร่วม กำหนดข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม

สำนักโรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม กำกับดูแลตรวจสอบโรงงาน และการดำเนินการอื่นๆ ตามกฎหมายโรงงาน กฎหมายวัตถุอันตราย และกฎหมายป้องกันการใช้สารระเหย โดยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย มีขอบเขตการดูแลครอบคลุมจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

5.2 หน่วยงาน สมาคม และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบัน มีสมาคมและมูลนิธิที่เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน หลายแห่ง ซึ่งมีการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ดังนี้

5.2.1 สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย)

(Safety and Health at Work Promotion Association (Thailand))

เมื่อปี พ.ศ. 2529 ประเทศไทยได้จัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติครั้งแรกขึ้นและคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติในครั้งนั้น ได้เสนอให้จัดตั้งสมาคมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานขึ้น และจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติต่อไปทุกปีโดยให้สมาคมที่จะจัดตั้งขึ้นนี้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย และมีกรมแรงงาน (ณ ขณะนั้น) เป็นผู้ประสานงานจากการเสนอดังกล่าว ทำให้มีการจัดตั้ง สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน
2. เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน
3. ร่วมมือกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ รวมทั้งเอกชน เพื่อจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน

4. สนับสนุนให้มีการประสานงานระหว่างส่วนราชการและองค์กรต่างๆ รวมทั้งเอกชนเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน
5. ไม่ดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับการเมือง

สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ได้จดทะเบียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2530 มีสำนักงานอยู่ที่อาคารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ส่วนแยกตลิ่งชัน (อาคารหลังเก่า) กรุงเทพมหานคร

5.2.2 สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน

(Occupational Health and Safety at Work Association)

สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมวิชาการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแก่สมาชิกและสังคมโดยรวม
2. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน
3. เพื่อสนับสนุนและประสานงานกับสถานประกอบการและชุมชนอุตสาหกรรมในการพัฒนาความปลอดภัย สุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพ
4. เพื่อประสานงานร่วมมือทางวิชาการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานกับหน่วยงานทั้งภาค รัฐและภาคเอกชน หรือสมาคมทั้งภายในและต่างประเทศ
5. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการกระชับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสมาชิก
6. เพื่อจัดหาแหล่งประโยชน์สนับสนุนทางวิชาการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานให้แก่สมาชิก
7. ไม่ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเมือง

สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน มีสำนักงานอยู่ที่ภาควิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

5.2.3 สมาคมการยศาสตร์ไทย (Ergonomics Society of Thailand)

สมาคมการยศาสตร์ไทย จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ และเผยแพร่ข่าวสารรวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อ สิ่งพิมพ์ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการยศาสตร์
2. ให้การส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เกี่ยวกับการยศาสตร์แก่สถานประกอบการ และผู้สนใจอื่นๆ
3. ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรเอกชน และส่วนราชการเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการยศาสตร์
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนางานการยศาสตร์

5 ร่วมมือและประสานประโยชน์ระหว่างส่วนราชการ และองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมงานการยาศาสตร์

6 ส่งเสริมงานการยาศาสตร์ของประเทศ

สมาคมการยาศาสตร์ไทย ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ปัจจุบันมีศูนย์ประสานงานอยู่ที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

5.2.4 มูลนิธิเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน (Safety at Work Promotion Foundation)

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้จัดตั้งมูลนิธิเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อให้ลูกจ้างได้รับความปลอดภัยในการทำงาน มีสุขภาพอนามัยดี และมีสวัสดิภาพในการทำงาน
2. เพื่อรับและให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลทั้งการเงิน วิชาการ และทรัพย์สินอื่น เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยสุขภาพอนามัย และสวัสดิภาพในการทำงานแก่ลูกจ้าง
3. เพื่อประสานงานส่วนราชการและองค์กรเอกชน เพื่อดำเนินการให้ลูกจ้างมีความปลอดภัยในการทำงาน มีสุขภาพอนามัยดี และมีสวัสดิภาพในการทำงาน
4. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับสาธารณประโยชน์ หรือร่วมมือกับองค์กรการกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
5. ไม่ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการเมือง

มูลนิธิเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2536 มีสำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ส่วนแยกตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

5.2.5 สมาคมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย

(Occupational and Environmental Diseases Association of Thailand)

สมาคมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นศูนย์กลางวิชาการและข้อมูลสาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
2. สนับสนุนและจัดกิจกรรมการศึกษาและฝึกอบรม สาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
3. สนับสนุนบริการทางวิชาการ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลสาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
4. สนับสนุนและพัฒนาผลงานการวิจัย สาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
5. พัฒนความร่วมมือและประสานงานทางวิชาการสาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานต่างๆ ที่ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

6. ส่งเสริมความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสมาชิก เพื่อสร้างคุณประโยชน์

จากวิชาชีพสาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดแก่ประชาชน สังคมส่วนรวมและประเทศชาติ

7. ส่งเสริมคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรม ของผู้ประกอบการอาชีพสาขาอาชีพเวชศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

สมาคมโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ศูนย์อาชีพเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี กรุงเทพมหานคร

5.2.6 สมาคมการพยาบาลอาชีวอนามัยแห่งประเทศไทย

(Occupational Health Nursing Association of Thailand)

สมาคมการพยาบาลอาชีวอนามัยแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นองค์กรกลางในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา การวิจัย การบริการวิชาการและกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการพยาบาลอาชีวอนามัยระหว่างสมาชิกภายในระดับประเทศและระดับสากล

2. ประสานความร่วมมือในการพัฒนา และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพในกลุ่มพยาบาลและงานอาชีวอนามัย หรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของผู้ใช้แรงงาน ทั้งในระดับประเทศ และระดับสากล

3. ประสานความร่วมมือทางวิชาการ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาลอาชีวอนามัย และความปลอดภัยของผู้ใช้แรงงานร่วมกับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

สมาคมการพยาบาลอาชีวอนามัยแห่งประเทศไทย ได้รับอนุญาตจดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2550 มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

6. บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน อาจจำแนกได้เป็นกลุ่มต่างๆ คือ

6.1 บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ

บุคลากรในกลุ่มนี้ ได้แก่ พนักงานตรวจความปลอดภัย ภายใต้พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของภาครัฐที่มีคุณวุฒิการศึกษาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ด้านวิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ หรือเป็นพนักงานตรวจแรงงานที่มีคุณสมบัติประสบการณ์ และผ่านการฝึกอบรมตามหลักเกณฑ์ โดยปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานตามที่กฎหมายกำหนด เป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจความปลอดภัยในการทำงาน ตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งมีจำนวนผู้ที่ขึ้นทะเบียนสะสม 632 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 - สำนักความปลอดภัยแรงงาน)

การฝึกอบรมพนักงานตรวจความปลอดภัย ดำเนินการโดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพื่อให้พนักงานตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานของกรมฯ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้มีความรู้พื้นฐานด้านเทคนิควิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและเพียงพอสำหรับการตรวจความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในสถานประกอบกิจการ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และเป็นการเสริมสร้างทัศนคติด้านความปลอดภัยให้แก่พนักงานตรวจแรงงาน การอบรมประกอบด้วยภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติตรวจสอบสถานประกอบกิจการ และการประเมินผล โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับการขึ้นทะเบียนหลักสูตรในปัจจุบันมีระยะเวลาการอบรม 30 วัน โดยจัดการอบรมปีละ 1-2 รุ่น

6.2 บุคลากรของสถานประกอบกิจการ

บุคลากรที่ปฏิบัติงานโดยตรงด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในสถานประกอบกิจการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับต่างๆ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนที่ขึ้นทะเบียนสะสมทั้งหมด 743,956 คน จำแนกได้ดังนี้

6.2.1 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับหัวหน้างาน 514,801 คน

6.2.2 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับบริหาร 184,897 คน

6.2.3 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิค 12,169 คน

6.2.4 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับเทคนิคขั้นสูง 2,341 คน

6.2.5 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ 29,748 คน

(ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 - สำนักความปลอดภัยแรงงาน)

การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับต่างๆ ดำเนินการโดยหน่วยฝึกอบรมที่ขึ้นทะเบียนกับกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ตามรายละเอียดหลักสูตรที่กรมฯ ประกาศภายใต้กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 ทั้งนี้ ปัจจุบันมีหน่วยฝึกอบรมด้านความปลอดภัยฯ ที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 86 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558 - สำนักความปลอดภัยแรงงาน)

นอกจากนี้ สถานประกอบกิจการตามประเภทกิจการและจำนวนลูกจ้างตามที่กำหนดภายใต้กฎกระทรวงฯ ข้างต้น ต้องจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อพิจารณานโยบายและแผนงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน และดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.3 บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยบริการ องค์กรที่เกี่ยวข้อง

บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยในกลุ่มนี้ ประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวอนามัย และบุคลากรด้านอาชีวเวชศาสตร์ (แพทย์อาชีวเวชศาสตร์ พยาบาลอาชีวอนามัย) ที่ให้บริการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานสำหรับสถานประกอบกิจการดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จำนวนบุคลากรและหน่วยงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6-1

ตารางที่ 6-1 สรุปจำนวนบุคลากรและหน่วยงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย

ประเภท	จำนวน
■ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (วิชาชีพ)	29,748 คน*
■ คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัยฯ	126,612 แห่ง*
■ หน่วยฝึกอบรมด้านความปลอดภัยฯ	86 แห่ง*
■ บุคลากรด้านอาชีวเวชศาสตร์ (แพทย์ พยาบาล)	2,082 คน***
■ ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านอาชีวอนามัย	~ 16,546 คน**
■ สถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรการสอนด้านความปลอดภัยฯ	30 สถาบัน 36 หลักสูตร**

ที่มา: กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (*ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2558)

สำนักความปลอดภัยแรงงาน (**ณ สิ้นปีการศึกษา 2557)

สถาบันอาชีวเวชศาสตร์และเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี (***)ณ สิ้นปี 2557)

สำหรับข้อมูลสถาบันการศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า สรุปได้ดังตารางที่ 6-2

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปกติ ภาคพิเศษ	ปีที่เริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
1	มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาชีวอนามัยและ ความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ http://phok.ph.mahidol.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาชีวอนามัย และความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาโท: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม และความปลอดภัย ปริญญาโท: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย ปริญญาโท: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาชีวอนามัย และความปลอดภัย ปริญญาเอก: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาชีวอนามัย และความปลอดภัย (นานาชาติ)	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	2512 2550 2525 2543 2555 2555	1,139 54 14 7 ♣ ♣
2	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี http://healthsci.stou.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ปรับเปลี่ยนเป็นวิทยาศาสตร์บัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556) วิชาเอกชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิชาเอกชีวอนามัยและความปลอดภัย	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	2533	♣ ♣ 8,676
3	มหาวิทยาลัยบูรพา ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ และความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.ชลบุรี http://www.ph.buu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์อุตสาหกรรมและความปลอดภัย ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาโท: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	2536 2547 2551	100 ♣ 42

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาอาชีพอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปกติ ภาคพิเศษ	ปีที่เริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
4	มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ภาควิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.ขอนแก่น http://ph.kku.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกผู้ วิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม - อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2537 2553	29 48
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย คณะวิทยาศาสตร์ เขตตองโขกร กรุงเทพฯ http://sci.chandra.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย	 	2538	34 327
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ http://sci.bsru.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย)	 	2539	30 480
7	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ http://www.hcu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (หลักสูตรที่มีการปรับปรุง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555)	 	2539	97 735
8	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สำนักวิชาสหเวชศาสตร์และสาธารณสุขศาสตร์ อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช http://ihh.wu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2541	58 489

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาอาชีพหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปกติ ภาคพิเศษ	ปีที่เริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
9	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สาขาวิชาวิศวกรรมและความปลอดภัย วิทยาลัย และความปลอดภัย สำนักวิชาแพทยศาสตร์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา http://www.sut.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชอนามัยและความปลอดภัย	 	2542	91 681
10	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี http://sci.vru.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย	 	2547 2551	15 37 20
11	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ สาขาวิชาวิศวกรรมความปลอดภัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ เขตหนองแขม กรุงเทพฯ http://safety.sau.ac.th	ปริญญาตรี: วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมการจัดการความปลอดภัย) (หลักสูตรมีการปรับปรุง โดยเปลี่ยนชื่อคุณวุฒิเป็นวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วิศวกรรมความปลอดภัย) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2556)	 	2548	66 364
12	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภาควิชาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) คณะสาธารณสุขศาสตร์ - ศูนย์รังสิต อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี http://fph.tu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) วิชาเอกชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2549	39 126
13	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สาขาวิชาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี http://www.ubu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย	 	2549 2552 2555	84 84 28 37

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาอาชีพอนามัยหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปกติ ภาคพิเศษ	ปีเริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
14	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เขตดุสิต กรุงเทพฯ http://sci-tech.dusit.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเทคโนโลยีความปลอดภัย และอาชีวอนามัย (หลักสูตรมีการปรับปรุง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554)	 	2549	43 158
15	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เขตบางพลัด กรุงเทพฯ http://sci-tech.dusit.ac.th3	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการความปลอดภัย (ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนชื่อหลักสูตรและคุณวุฒิเป็น วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย)	 	2551	0 49
16	มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มสาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัยคณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก http://www.health.nu.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2551	4 35
17	วิทยาลัยนครราชสีมา คณะสาธารณสุขศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ อ.เมือง จ.นครราชสีมา http://ph.nmc.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2551	10 43
18	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล สาขาวิชาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา http://ph.vu.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2552	22 38
19	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.ัญญบุรี จ.ปทุมธานี http://www.eau.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ กลุ่มวิชาเอกชีวอนามัยและความปลอดภัย	 	2553	54 54

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาวิชาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปกติ ภาคพิเศษ	ปีที่เริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
20	มหาวิทยาลัยทักษิณ (วิทยาเขตพัทลุง) คณะวิทยาศาสตร์สุขภาพและการกีฬา อ.พัทลุง จ.พัทลุง http://www2.tsu.ac.th/health_sci	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์อุตสาหกรรม และความปลอดภัยและความปลอดภัย	 	2546	42 322
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา http://sci.bsru.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ความปลอดภัย	 	2547	5 230
22	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา http://medinfo.psu.ac.th	ปริญญาโท: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาชีวอนามัยและความปลอดภัย (เปลี่ยนเป็นสาขาวิชาชีวเวชศาสตร์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553)	 	2547	8 8
23	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อ.เมือง จ.นครสวรรค์ http://st.nsrn.ac.th13	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ แขนงวิชาชีวอนามัยและความปลอดภัย (หลักสูตรมีการปรับปรุง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554)	 	2549	53 100
24	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จ.พระนครศรีอยุธยา http://sci.aru.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย	 	2551	18 34
25	มหาวิทยาลัยพะเยา สาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย คณะแพทยศาสตร์ อ.เมือง จ.พะเยา http://www.up.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย (หลักสูตรมีการปรับปรุง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555)	 	2551	73 150

ตารางที่ 6-2 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนสาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า

ลำดับ	สถาบันการศึกษา	ชื่อหลักสูตร	การเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ ภาคพิเศษ	ปีที่เริ่ม	ผู้สำเร็จการศึกษา (คน) ปี 2557 จำนวนสะสม
26	มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ http://www.ckc.ac.th	ปริญญาตรี: วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย	✓	2553	33
27	วิทยาลัยพินิจโลก คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก http://www.plu.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย	✓	2553	44
28	มหาวิทยาลัยปทุมธานี คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม อ.เมือง จ.ปทุมธานี http://www.ptu.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาอนามัยและความปลอดภัย	✓	2551	42
29	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อ.เมือง จ.เชียงราย http://www.mfu.ac.th/school/health_sci	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิตสาขาเอกาอนามัยและความปลอดภัย	✓	2553	18
30	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น คณะสาธารณสุขศาสตร์ อ.หัวกระเจา จ.กาญจนบุรี http://www.western.ac.th	ปริญญาตรี: สาธารณสุขศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม (หลักสูตรมีการปรับปรุง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554)	✓	2551	18

* ข้อมูลจากการสำรวจโดยสำนักความปลอดภัยแรงงาน (กรกฎาคม 2557) ยังไม่รวมสถาบันการศึกษาที่ผ่านการรับรองหลักสูตรจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเพิ่มเติมภายหลัง (หลักสูตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สาขาอาชีวอนามัยหรือเทียบเท่า ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานฯ พ.ศ. 2549)

† หยุดผลิตบัณฑิตศึกษา เนื่องจากปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ❏ ยังไม่มีบัณฑิตศึกษาสำหรับหลักสูตร ❖ ไม่มีข้อมูลจำนวนไว้ ❏ ไม่ได้รับรายงานข้อมูล

7. โครงการ/กิจกรรมที่สำคัญด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้มีการดำเนินโครงการ / กิจกรรมจำนวนมาก ที่เกี่ยวข้องกับด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทั้งนี้ สามารถสรุปโครงการ / กิจกรรมสำคัญที่ดำเนินการในปี พ.ศ. 2558 ได้ดังนี้

7.1 โครงการ “สถานประกอบการปลอดภัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชปรารภเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน เมื่อครั้งเสด็จทรงเปิดศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดขอนแก่น ในวันที่ 1 ธันวาคม 2557 ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์) ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายนคร ศิลปอาชา) อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (นายพีรพัฒน์ พรศิริเลิศกิจ) และผู้บริหารของกระทรวงแรงงาน มีใจความว่า “การสร้างความปลอดภัยในสถานประกอบการ เพื่อผู้ใช้แรงงานจะไม่ต้องบาดเจ็บ ทูพพลภาพ”

ดังนั้น เพื่อสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ ที่ทรงเป็นห่วงความปลอดภัยในการทำงานของผู้ใช้แรงงาน ประกอบกับในปี 2558 เป็นปีที่พระองค์ทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการรณรงค์เพื่อการป้องกันอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและโรคจากการทำงาน ดังนี้

- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ประกาศให้ ปี 2558 เป็นปีแห่งการรณรงค์สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยในการทำงาน “เซฟตี้มายด์”
- 2) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้จัดทำ “โครงการสถานประกอบการปลอดภัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ซึ่งมีสถานประกอบการมากกว่า 7,000 แห่งจากทั่วประเทศ (ณ มีนาคม 2558) เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ เพื่อมีส่วนร่วมสร้างเสริมความปลอดภัยในการทำงานให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน โดยจะมีการดำเนินการดังนี้
 - ปฏิบัติตามกรอบเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน ตามรายการที่กรมฯกำหนดไว้เบื้องต้น
 - จัดทำนิทรรศการพระราชกรณียกิจสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและกิจกรรมสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการทำงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา หรือเยาวชนในชุมชน
 - เมื่อดำเนินการบรรลุผล จะได้รับใบประกาศเกียรติคุณ “สถานประกอบการปลอดภัยเฉลิมพระเกียรติฯ” และสามารถจัดทำป้ายประกาศข้อความติดหน้าสถานประกอบการ

ทั้งนี้ กรมฯ จะดำเนินการทูลเกล้าฯ ถวายรายชื่อสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการรายชื่อสถานประกอบการดำเนินการได้สัมฤทธิ์ผล และรายงานความสำเร็จของโครงการ ตลอดจนการดำเนินงานรองรับปี 2558 ปีแห่งการรณรงค์สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยในการทำงาน “เซฟตี้มายด์” ด้วย

7.2 การจัดประชุมเครือข่ายความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของอาเซียน (ASEAN-OSHNET)

การดำเนินงานความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ได้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในอาเซียนมาเป็นเวลานาน โดยได้มีการก่อตั้งเครือข่ายความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของอาเซียน (ASEAN Occupational Safety and Health Network; ASEAN-OSHNET) เมื่อปี 2542 เพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้มแข็งในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของภูมิภาค โดยประเทศในอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ เข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย ซึ่งจะมีการประชุมเพื่อประสานการดำเนินงานของเครือข่ายเป็นประจำทุกปี โดยหมุนเวียนให้ประเทศสมาชิกผลัดกันเป็นเจ้าภาพจัดประชุม ทั้งนี้ ประเทศไทยถึงกำหนดวาระเป็นเจ้าภาพจัดประชุมอีกครั้งในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเปิดเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วย

การประชุมดังกล่าว จะจัดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 21-23 เมษายน 2558 ณ กรุงเทพมหานคร โดยประกอบด้วย การประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่าย (Coordinating Board Meeting) ครั้งที่ 16 เพื่อติดตามผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย และหารือประเด็นต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมเป็นผู้แทนจากกระทรวงแรงงานของประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้แทนจากหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประมาณ 50 คน และจะมีการประชุมวิชาการของเครือข่าย (ASEAN-OSHNET Conference) ครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งจากประเทศสมาชิกเครือข่าย และจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ฯลฯ รวมประมาณ 250 คน

7.3 การจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติ

เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2528 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดงานเป็นศูนย์รวมทางวิชาการ การสัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ รณรงค์ ส่งเสริมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในผู้ปฏิบัติงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ได้มีการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติ ครั้งที่ 1 ขึ้นระหว่างวันที่ 1-3 มิถุนายน 2529 และได้มีการจัดงานดังกล่าวเรื่อยมาเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2558 จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม 2558 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค กรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. 2543 คณะกรรมการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงาน เห็นควรให้มีการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานส่วนภูมิภาค 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ เพื่อให้มีการขยายผลโดยนำความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานด้านความปลอดภัยฯ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งได้หมุนเวียนจัดงานในจังหวัดต่างๆ ของทั้ง 5 ภูมิภาค เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา

7.4 การประกวดสถานประกอบกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ได้ดำเนินการเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2529 โดยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดงานสัปดาห์ความปลอดภัยในการทำงานแห่งชาติ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการจัดการประกวดสถานประกอบกิจการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีดังนี้

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการมีระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยฯ ของสถานประกอบกิจการที่ดี ได้มาตรฐานและเป็นระบบ
- ผลักดันให้สถานประกอบกิจการมีการพัฒนาและดำเนินงานด้านความปลอดภัยฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดการประสูติอันตรายจากการทำงานและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

7.5 โครงการรณรงค์ลดสถิติการประสูติอันตรายให้เป็นศูนย์ (Zero Accident Campaign)

เป็นโครงการที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบกิจการดำเนินงานบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน จนสามารถลดสถิติการประสูติอันตรายที่ไม่ถึงขั้นหยุดงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยสถานประกอบกิจการที่ดำเนินการบรรลุผลตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับการประกาศเกียรติคุณ เป็นโล่รางวัลจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ดังนี้

- 1) โล่รางวัลระดับทอง คือ ไม่มีการประสูติอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานต่อเนื่อง ตั้งแต่ 10,000,000 ชั่วโมงการทำงานขึ้นไป
- 2) โล่รางวัลระดับเงิน คือ ไม่มีการประสูติอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานต่อเนื่อง ตั้งแต่ 3,000,000 - 9,999,999 ชั่วโมงการทำงาน
- 3) โล่รางวัลระดับทองแดง คือ ไม่มีการประสูติอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานต่อเนื่อง ตั้งแต่ 1,000,000 - 2,999,999 ชั่วโมงการทำงาน
- 4) โล่รางวัลระดับดีบุก คือ ไม่มีการประสูติอุบัติเหตุถึงขั้นหยุดงานต่อเนื่องในรอบปีที่ผ่านมาโดยไม่คำนึงถึง ชั่วโมงการทำงานสะสม

ทั้งนี้ มีสถานประกอบกิจการที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณตามโครงการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2557

รวมทุกระดับ 2,977 แห่ง

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายพีรพัฒน์ พรศิริเลิศกิจ

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

นายวรานนท์ ปิติวรรณ

รองอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

นายทศพล กฤตวงศ์วิมาน

ผู้อำนวยการสำนักความปลอดภัยแรงงาน

ผู้เรียบเรียง

นางสาวสุวิทย์ ทวีสุข

ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยแรงงาน

ดร.วิสันติ เลหาอุดมโชค

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยแรงงาน

นางสาววนิดา สรทอง

นักวิชาการแรงงาน กลุ่มงานยุทธศาสตร์ความปลอดภัยแรงงาน

ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม:

**สำนักความปลอดภัยแรงงาน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน**

18 ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ : 0 2448 8338

โทรสาร : 0 2448 9164

E-mail : osh.bureau@labour.mail.go.th

Website : www.oshthai.org

สำนักความปลอดภัยแรงงาน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กระทรวงแรงงาน

